

PÄÄTÖS
Nro 198/2021
Dnro PSAVI/9737/2020
10.12.2021

ASIA Pohjaveden ottaminen Perämaan vedenottamosta ja valmistelulupa,
Simo

HAKIJA Simon Vesihuolto Oy
Ratatie 6
95200 Simo

SISÄLLYSLUETTELO

HAKEMUS JA ASIAN VIREILLETULO	3
LUVAN HAKEMISEN PERUSTE JA LUPAVIRANOMAISEN TOIMIVALTA	3
ALUEEN KAAVOITUSTILANNE JA SUOJELUALUEET	3
HANKKEEN SIJAINNIPAIKKA JA SEN YMPÄRISTÖ	3
LUPAHAKEMUKSEN SISÄLTÖ.....	4
Hankkeen tarkoitus ja yleiskuvaus	4
Alueen nykyinen vedenotto ja veden tarve	4
Hankkeen vaikutusalueen vesienhoitoalue	5
Pohjaveden laatu ja tehdyt pohjavesitutkimukset	6
Koepumppaukset.....	6
Pohjaveden laatu	7
Suoritettavat toimenpiteet ja rakenteiden tekninen kuvaus.....	7
Vedenottamon rakentaminen	7
Suunniteltu vedenotto ja veden johtaminen.....	8
Vedenottamon suojaaminen	9
Kiinteistö tiedot	9
Hanketta koskevat suostumukset.....	9
Hankkeen vaikutukset.....	9
Hankkeen hyödyt ja menetykset	10
Tarkkailu	10
Valmistelulupa ja perusteet valmisteluluvan myöntämiseksi	10
HAKEMUKSESTA TIEDOTTAMINEN.....	11
LAUSUNNOT.....	11
HAKIJAN SELITYS	14
MERKINTÄ	16
ALUEHALLINTOVIRASTON RATKAISU	16
LUPAMÄÄRÄYKSET	17
Rakenteet	17
Pohjaveden otto.....	17
Kunnossapito	17
Korvaukset.....	18
Tarkkailu	18
Töiden aloittaminen ja toteuttaminen.....	19
Ilmoitukset.....	19
RATKAISUN PERUSTELUT	19
Pääasiallisen ratkaisun perustelut.....	19
Lupamääräykset	20
Sovelletut säännökset.....	22
Valmistelulupa	22
Perustelut	22
Sovellettu säännös	22
Lausuntoihin ja muistutuksiin vastaaminen	22
PÄÄTÖKSEN TÄYTÄNTÖÖNPANO.....	22
KÄSITTELYMAKSU JA SEN MÄÄRÄYTYMINEN	22
PÄÄTÖKSESTÄ TIEDOTTAMINEN.....	23
MUUTOKSENHAKU	24

HAKEMUS JA ASIAN VIREILLETULO

Simon Vesihuolto Oy on 3.12.2020 aluehallintovirastossa vireille pane-
massaan ja myöhemmin täydentämässään hakemuksessa pyytänyt lu-
paa pohjavedenottamon rakentamiseen sekä pohjaveden ottamiseen ja
johtamiseen talousvetenä käytettäväksi Simon kunnan vesilaitoksen toi-
minta-alueille Simon kunnassa sekä lupaa ryhtyä hankkeen toteutta-
mista valmisteleviin toimenpiteisiin ennen päätöksen lainvoimaiseksi tu-
lemista.

LUVAN HAKEMISEN PERUSTE JA LUPAVIRANOMAISEN TOIMIVALTA

Vesilain 3 luvun 3 §:n 2) kohta ja 1 luvun 7 §:n 1 momentti

ALUEEN KAAVOITUSTILANNE JA SUOJELUALUEET

Vedenottamoalueella ei ole oikeusvaikutteista kaavaa.

Vedenottamon lähialueella noin 330 metrin päässä sijaitsee yksityinen
suojealue Viantiejoen ranta-alueella: (000-2016-K31579) Kaijan koiju-
maan suoja.

HANKKEEN SIJAINNINPAIKKA JA SEN YMPÄRISTÖ

Hanke ja vedenottamo sijaitsee noin 12,5 kilometrin etäisyydellä Simon
kuntakeskuksesta luoteeseen Viantienjoen itäpuolella. Pohjavesialue
sijaitsee Viantienjoen valuma-alueella (84.140).

Hankealue ei kuulu luokiteltuihin pohjavesialueisiin. Pohjavesialueen
rajoja ei ole määritetty. Lainsäädännön mukaan pohjavesialueen rajauk-
sen tekee Lapin ELY-keskus, joka määrittelee pohjaveden muodostu-
misalueen rajan (muodostumisalue) ja uloimman rajan alueelle, jolla on
vaikutusta pohjavesimuodostuman veden laatuun tai muodostumiseen
(pohjavesialue).

Pohjavesitutkimuksissa ei ole selvitetty pohjaveden virtaussuuntia.
Maaston muotojen ja vesistöjen virtaussuuntien mukaan voidaan arvi-
oida pohjavesien virtaavan Viantienjoen suuntaan, pohjoiseen tai luo-
teeseen. Pohjavedet purkautuvat ilmeisesti Viantienjokeen, joka laskee
noin 12 km päässä Perämereen.

Vedenottamo sijaitsee vanhalla soranottoaikalla. Pohjavesi on noin 2
metrin syvyydellä maanpinnasta. Maanpinta vedenottoaikalla on noin
+38,50 m ja pohjavedenpinta +36,36 m.

Lähin asuinkiinteistö sijaitsee noin 240 metrin etäisyydellä vedenotta-
mista. Alueella on rakennettu vesihuoltoverkosto.

Pohjavesitutkimuksien yhteydessä vuonna 2009 Lapin ympäristökeskus on tehnyt lähialueen kartoituksen, eikä siltä ole havaittu lähteitä tai pohjaveden purkautumispisteitä.

Varsinainen kaivopaikka on vanhalla soranottoaikalalla. Alustavasti rajatun pohjavesialueen ulkopuolinen alue on voimakkaasti ojitettu kuivatuksen parantamiseksi. Perämaan kankaalla ei lähteitä ole johtuen pohjavedenkorkeusasemasta $W=+36,36 - +31,03$ m ja Perämaan ulkopuolinen alue on kuivatettu pintaosiltaan kuivatusojilla. Lähteitä alueella ei tiettävästi ole, ainakaan luonnontilaisena.

LUPAHAKEMUKSEN SISÄLTÖ

Hankkeen tarkoitus ja yleiskuvaus

Simon Vesihuolto Oy hakee lupaa ottaa pohjavettä Perämaan vedenotamosta $200 \text{ m}^3/\text{vrk}$ kuukausikeskiarvona laskettuna. Maksimissaan kaivosta voidaan ottaa $250 \text{ m}^3/\text{vrk}$, kuitenkin niin, ettei kuukausikeskiarvo $200 \text{ m}^3/\text{vrk}$ ylity. Tutkimusten mukaan vesi täyttää laadultaan kaikilta osin talousveden laatuvaatimukset. Vesi voidaan pumpata suoraan käsittelemättä vesijohtoverkoston talousvetenä käytettäväksi Simon Vesihuolto Oy:n vesilaitoksen toiminta-alueelle.

Hankkeen tarkoituksena on turvata vesilaitoksen toiminta-alueen talousveden saanti yleensä sekä myös kriisiaikana tai poikkeustilanteissa. Nykyisen vedenottamot jäävät myös käyttöön.

Alueen nykyinen vedenotto ja veden tarve

Pohjavettä saadaan yleensä parhaiten hiekka- ja soramuodostumista. Tällaisia muodostumia on rannikkoseudulla sijaitsevan Simon kunnan alueella vähän. Rauta ja mangaani sekä erilaiset suolat aiheuttavat pohjaveden laadulle haittoja. Joillakin vedenottamoilla veden laatu on muuttunut vuosien varrella niin ratkaisevasti, että niitä on täytynyt joko sulkea tai veden ottomäärää on jouduttu rajoittamaan.

Tällä hetkellä vesilaitoksella on kaikkiaan 6 vedenottamoa.

Vedenottamo	Kiinteistöjä	Kuluttajia	Kulutus [m^3/vrk]
Ahmamaa	20	40	60
Haarainkangas (keskusta) 1)	540	1 500	150
Väyrynen (keskusta) sisältyy Haarainkankaan tietoon			70
Koukku	170	480	60
Tikkanen (keskusta)	170	400	25
Valajankoski	85	230	30

Simon kunnan alueen kiinteistöistä 70 % on liittynyt Simon Vesihuolto Oy:n vesijohtoverkoston. Liittyneitä kiinteistöjä on noin 1 000 kpl ja kesämökkejä noin 225 kpl. Verkoston kokonaispituus on noin 250 km.

Simon Vesihuolto Oy:n pumpattu talousveden määrä keskimäärin vuosina 2018–2019:

	Verkoston pumpattu	Keskikulutus	Vesijohtoliittymiä
Vuosi	m ³	m ³ /d	kpl
2018	139 011	381	1 339
2019	135 271	371	1 349

Vesilaitoksella ei ole laadittu vedenkulutusennustetta. Vakituksen määrä on laskenut vuodesta 2003 lähtien. Merkittävää muutosta vedenkäyttöön ei ole odotettavissa. Keskimääräinen vedenkäyttö arvioidaan olevan noin 380 m³/d.

Simon kunnan alueella on seitsemän Lapin ELY- keskuksen luokkaan I eli tärkeäksi pohjavesialueeksi luokittelemaa esiintymää, seitsemän luokkaan 2 (vedenhankintaan soveltuva pohjavesialue) luokiteltua pohjavesiesiintymää sekä yksi luokkaan 1E (vedenhankintaa varten tärkeä pohjavesialue, jonka pohjavedestä pintavesi- tai maaekosysteemi on suoraan riippuvainen) luokiteltu pohjavesiesiintymä.

Hankkeen vaikutusalueen vesienhoitoalue

Lapin ELY-keskuksen toimesta on laadittu Kemijoen vesienhoitoalueen vesienhoitosuunnitelma vuosiksi 2016–2021. Parhaillaan suunnitelmaa päivitetään.

Vesienhoidossa on arvioitu ne pohjavesialueet, joilla on merkittävästi pohjaveden laadulle mahdollisesti riskiä aiheuttavaa ihmistoimintaa. Kemijoen vesienhoitoalueella on yhteensä kuusi tällaista ns. riskipohjavesialuetta. Ne pohjavesialueet, joilta ei ollut riittäviä alueen riskejä kuvaavia pohjaveden laatutietoja, on nimetty selvityskohteiksi. Vesienhoitoalueella on yhteensä 14 selvityskohdetta. Vesienhoitoalueella ei ole huonossa määrällisessä tai huonossa kemiallisessa tilassa olevia pohjavesialueita. Pohjavesien seurantaohjelma on aloitettu vuoden 2007 alussa. Vesienhoitoalueella ei ole nykytiedon perusteella sellaisia pohjavesialueita, joihin kohdistuisi ihmistoiminnasta aiheutuvia paineita, joista voi aiheutua haitallisten aineiden merkittäviä pitoisuuden nousevia muutossuuntia pohjavesissä. Riski- ja selvityskohteille tullaan kohdentamaan selvityksiä ja seurantaa, jotta voidaan kolmannella vesienhoitokaudella esittää mahdolliset pitoisuuksien muutossuunnat. Simossa Paalokankaan pohjavesialue on selvityskohde.

Perämaan vedenottamoaluetta ei vesienhoitosuunnitelmassa ole erikseen huomioitu, koska alueelle ei tällä hetkellä määritetty pohjavesialuetta. Hankkeen vaikutusalueella pohjavedenotosta ei arvioida aiheutuvan vesienhoitosuunnitelman tavoitteiden heikkenemistä tai muuttamista. Perusteena voidaan mainita pohjavesitutkimuksien perusteella

asetetut pienet pohjaveden ottomäärät, joilla ei oleteta olevan vaikutusta otettavan veden laatuun. Tällä hetkellä riskitekijöitä ei ole.

Pohjaveden laatu ja tehdyt pohjavesitutkimukset

Koepumppaukset

Lapin ympäristökeskus on vuonna 2009 tehnyt pohjavesitutkimuksen Simon Viantienjokivarressa.

Tutkimuksessa on todettu Perämaa UP 825 vedenottamopaikasta seuraavaa: Perämaassa UP 825 porattiin 11 metriin ja tasolla 6–9 metriä on melko karkeaa, kohtalaisen heikosti lajittunutta hiekkaa ja sen alapuolella ehjää kalliota. Hiekkakerros osoittautui vettä johtavaksi ja tässä pisteessä suoritettiin koepumppaus halkaisijaltaan 160 mm pienoissiiviläkaivosta. Koepumppaus tehtiin teholla 247 m³/vrk ajalla 9.2.–4.3. yhteensä 23 vrk. Pumppauksessa vedenpinta laski 2,66 metristä 5,92 metriin eli yhteensä 3,26 m. Vedenlaatu pysyi koko pumppauksen ajan hyvänä. Vesi on emäksistä, pH yli 7,5 ja soveltuu siten sellaisenaan verkostokäyttöön. Tutkimustulosten perusteella pisteestä arvioidaan saatavan hyvälaatuista pohjavettä noin 200 m³/vrk.

Vuonna 2009 tehdyt tutkimukset Viantiejokivarressa sijoittuvat pääsääntöisesti luonnontilaisille alueille ja yksityisiä kaivoja ei ole ollut koepumppauspaikkojen läheisyydessä. Pumppaukset ovat vaikuttaneet vain pohjavedenpinnan alenemisena tutkimuskohteissa ja sen välittömässä läheisyydessä. Näin ollen kauempana pumppauskohteiden ympäristössä ei ole todettavissa pumppauksesta johtuvia haittavaikutuksia. Koepumppauksen jälkeen pohjavedenpinta on noussut pumppauspisteissä lyhyessä ajassa jo lähelle aloituskorkeutta ja palautuu alkuperäiseen tasoonsa myöhemmin.

Pohjaveden laatu

Koepumppauksen aikana on siiviläkaivosta UP 825 otettu useita vesinäytteitä. Seuraavassa on koepumppausraportin mukaisia pohjaveden laadun analyysituloksia ennen koepumppausta, sen ajalta 9.2.–4.3. ja pumppauksen jälkeen:

UP 825						Sallittu enimmäispitoisuus
pvm	2.9.2008	12.2.2009	23.2.2009	3.3.2009	3.9.2009	
Happi mg/l	9,8	10,5	10,3	10,2	7,5	
Happi kyll. %	78	82		79	57	
Sameus FNU	1,7	0,2	0,1	0,1	2,5	
S-joht mS/m	19	19		19	18	
pH	8,08	8,03	7,88	7,85	7,32	6,5–9,5
Väri mgPt/l	<5	<5		<5	<5	
COD _{Mn} mg/l	0,5	<0,5		0,8	<0,5	3
NO ₃₊₂ -N mg/l	330	340		260	180	6,0 mg/l
NH ₄ -N mg/l	<5	<5		<5	<5	0,4 mg/l
Fe mg/l	0,330	0,006	<0,006	<0,006	0,150	0,2 mg/l
Mn mg/l	<0,001	<0,001	<0,001	0,021	<0,001	0,05 mg/l
Cl mg/l	1,3	1,1		0,94	0,90	100 mg/l
Ca+Mg mmol/l	0,87	0,87	0,88	0,90	0,80	
Lämpötila °C	5,6	4,9	4,7	4,8	4,0	

Tutkimustulosten mukaan pohjavesi täyttää talousveden laatuvaatimukset ja -suositukset tutkittujen parametrien osalta.

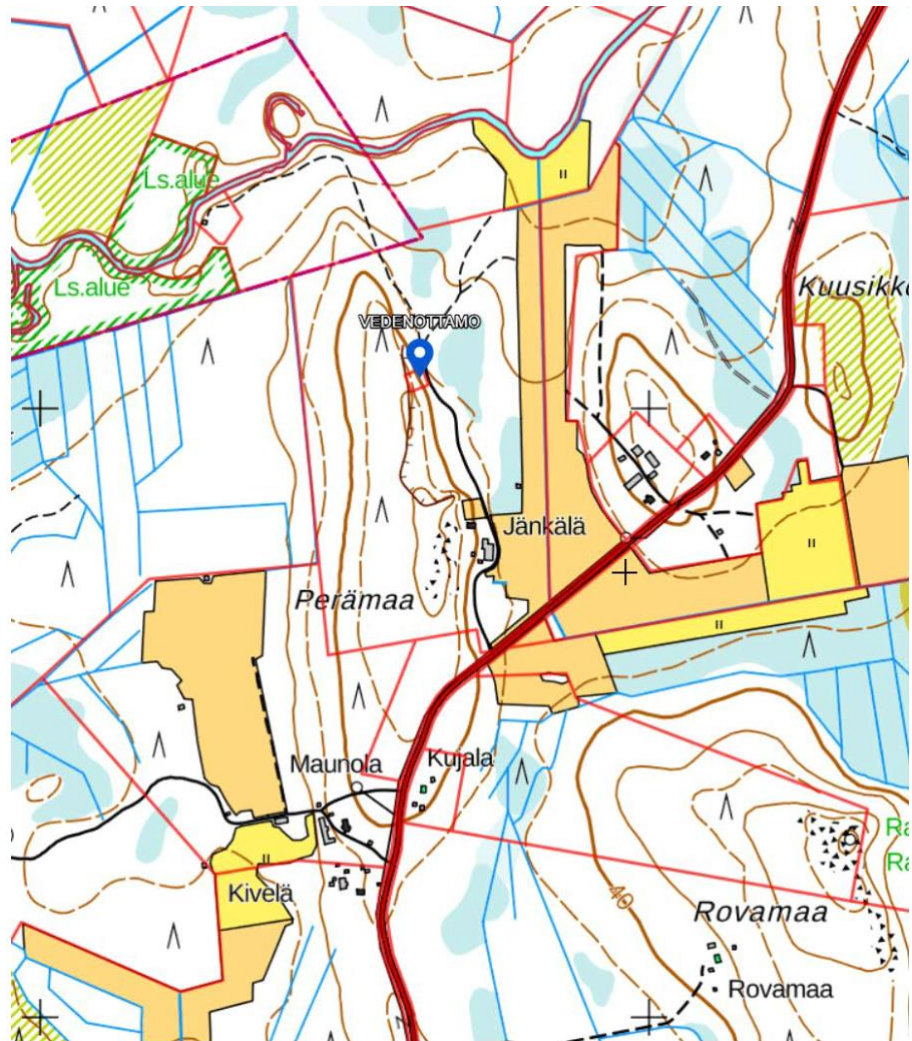
Siiviläkaivosta otetun talousvesinäytteen vastaavia analyysituloksia vuodelta 2018 ja STM:n asetuksen 1352/2015 mukaiset talousvedelle asetetut enimmäispitoisuusrajat:

	Näyte 19.9.2018	Enimmäispitoisuus (STMa 1352/2015)
Nitraatti mg/l	0,35	50
Nitriitti mg/l	0,010	0,50
Ammonium mg/l	<0,010	0,50
Sameus FTU	0,17	
S-joht mS/cm	200	2500
Väri mgPt/l	<5	<5
pH	8,1	6,5–9,5
Kemiallinen hapenkulutus KMnO ₄ mg/l	<2,0	20
Rauta, Fe µg/l	14,9	200
Mangaani, Mn mg/l	0,25	50
Kloridi mg/l	1,0	250
Lämpötila °C	6,5	

Suoritettavat toimenpiteet ja rakenteiden tekninen kuvaus

Vedenottamon rakentaminen

Rakennettavasta vedenottamosta käytetään nimitystä Perämaan vedenottamo. Rakentaminen on toteutettu vuoden 2020 aikana. Huoltorakennus on rakennettu siiviläputkikaivon päälle.

Vedenottamo koostuu yhdestä pohjaveden tutkimuskaivosta M-160, joka on tehty pohjavesitutkimuksien yhteydessä vuonna 2009. Kaivopaikka on merkitty tutkimuspisteinä UP 825. Kaivon tyyppinä on siiviläputkiporakaivo halkaisijaltaan 160 mm. Imuputkessa on pohjalla 0,7 m umpiputkea, 5,0 m siivilää ja jatkoja 5,5 m. Maanpinta on tasolla +38,50 m ja vedenpinta tasolla +31,03...+36,36 m.

Vedenottamolle on rakennettu sähköliittymä. Porakaivoon on liitetty mitaus-, venttiili- ja automaatiolaitteistot.

Suunniteltu vedenotto ja veden johtaminen

Perämaan vedenottamosta on tarkoitus ottaa vettä kuukausikeskiarvona laskettuna 200 m³ vuorokaudessa. Maksimissaan kaivosta on tarkoitus ottaa vettä 250 m³/d, kuitenkin niin, ettei kuukausikeskiarvo 200 m³/d ylitä. Huipputuntikulutus on maksimissaan noin 15 m³/h. Vesi johdetaan suoraan määrämittauksen kautta vesilaitoksen verkostoon. Johtolinjat on rakennettu.

Vedenottamon suojaaminen

Vedenottamoalue on aidattu. Tiestönä käytetään nykyistä olemassa olevaa tiestöä.

Vesilaitos on solminut päivystyssopimuksen ulkopuolisen toimijan kanssa häiriötilanteiden varalta. Vesilaitoksella on kloorinsyöttöpisteet valmiina mahdollisia häiriötilanteita varten. Desinfiointikemikaalina käytetään natriumhypokloriittia. Tarvittaessa voidaan pyytää natriumhypokloriittia toiselta vesilaitokselta. Natriumhypokloriitti (10 %) toimitetaan pakattuna 30 litran kanistereihin.

Kiinteistötiedot

Vedenottamon rakentaminen ja pohjavedenotto kohdistuu hakijan omistaman tilan 751-404-17-11 Vedenottamo alueeseen.

Hanketta koskevat suostumukset

Hakijalla on suostumukset vesijohtolinjan maanomistajilta.

Hankkeen vaikutukset

Pohjavesialueella eikä sen läheisyydessä ole muita pohjavesikaivoja tai vedenottamoita. Lähialueella ei ole havaittu myöskään lähteitä tai pohjaveden purkautumispisteitä. Lähin asuinrakennus on noin 250 m päässä vedenottamosta, mutta alueella on rakennettu vesihuoltoverkosto.

Viitaten otettavaan vesimäärään ja pohjavesitutkimuksiin ei vedenotolla katsota olevan merkittävää vaikutusta alueen pohjavesitilanteeseen tai lähialueella mahdollisesti sijaitseviin kaivoihin. Hankkeen vaikutusalueella pohjavedenotosta ei arvioida aiheutuvan vesienhoitosuunnitelman tavoitteiden heikkenemistä tai muuttumista.

Lähimpään vesistöön Viantienjokeen on matkaa vähintään 400 metriä. Vedenotolla ei ole merkitystä Viantienjoen virtaamiin.

Vedenottamo sijaitsee vanhalla soranottoalueella, eikä sen lähialueella ole tiedossa sellaisia luontokohteita, joilla olisi vaikutusta pohjaveden ottamiseen.

Vedenotolla ei ole sanottavaa vaikutusta lähellä olevan yksityisen luonnonsuojelualueen tilaan. Luonnonsuojelualue koostuu lähinnä pintavesiin liittyvistä rehevistä lehtipuuvaltaisista lehtoalueista. Alue on myös Viantienjoen tulva-alueita. Alueen vesitalous perustuu pitkälti Viantienjoen virtaamaan ja joen vaikutukseen. Luonnonsuojelualueen kohdalla joen valuma-alue on n. 125 km², jolloin keskivirtaama on n. 1,25 m³/s. Pohjavedenotto (200 m³/d) on n. 0,0023 m³/s, mikä on noin 0,2 % joen virtaamasta.

Hankkeen hyödyt ja menetykset

Vedenotosta ja johtamisesta ei arvioida aiheutuvan haittaa tai korvattavaa yleistä tai yksityistä vahinkoa tai edunmenetystä. Hakija on saanut vedenottamon ja vesijohdon rakentamiseen suostumukset maanomistajalta. Hakija omistaa varsinaisen ottopaikan.

Veden johtamisesta yleiseen kunnan omistamaan vesihuoltoverkkoon voidaan pitää yleisenä hyötynä. Vesihuoltolaki edellyttää kuntaa järjestämään ja turvaamaan sellainen vesihuolto, että kohtuullisin kustannuksin on saatavissa riittävästi terveydellisesti ja muutoinkin moitteetonta talousvettä.

Tarkkailu

Veden laadullista valvontaa suorittaa Meri-Lapin ympäristöterveysvalvonta hyväksytyin Talousvesiasetuksen (683/2017) mukaisen valvontatutkimusohjelman vuosille 2020–2024 mukaisesti. Uusi vedenottamo tullaan liittämään valvontatutkimusohjelmaan.

Pohjaveden korkeutta mitataan jatkuvalla mittauksella pohjavedenotto-kaivossa. Otettavan veden määrää tarkkaillaan jatkuvalla mittauksella laitoksen oman käyttötarkkailun yhteydessä. Vedenottamo liitetään vesiyhtiön automaatiojärjestelmään, josta saadaan reaaliaikaista tietoa veden käytöstä.

Vedenottamoilla suoritetaan vähintään kerran kuussa tarkastus paikan päällä, jolloin tarkkaillaan mm. vedenottamoiden siisteyttä. Lisäksi vedenottamoihin (6 kpl) on kaukovalvontayhteys. Epätavallisiin havaintoihin puututaan ja ryhdytään tarvittaviin toimenpiteisiin. Laitoksella on vuonna 2018 laadittu varautumissuunnitelma häiriötilanteiden varalta.

Valmistelulupa ja perusteet valmisteluluvan myöntämiselle

Koska vedenottamo vesijohtolinjoiin on jo pääosin valmis, haetaan veden ottamis- ja johtamislupaa talousvetenä käytettäväksi Simon Vesihuolto Oy:n verkostoon. Puhtaan talousveden tarve on vesiyhtiön alueella suuri. Uudella ottamalla voidaan korvata Haarainkankaan ja Kaunissuonharjun ottamoiden veden määrä. Tällä hetkellä Haarainkankaan ottamon käyttöä rajoitetaan ja Kaunissuonharjun ottamo on poistettu käytöstä.

Pohjaveden otosta ja veden johtamisesta ei arvioida tulevan haittaa tai vahinkoa. Hankkeesta ei arvioida aiheutuvan haittaa vesienkäytölle, pohjavesialueelle eikä luonnolle yleensä. Lisäksi olosuhteet voidaan palauttaa ennalleen, mikäli lupapäätös jostain syystä kumottaisiin.

Hakija on pääosin kunnan omistama vesiyhtiö/vesilaitos, joten vakuutta ei esitetä asetettavaksi.

HAKEMUKSESTA TIEDOTTAMINEN

Hakemuksesta on tiedotettu julkaisemalla kuulutus ja hakemusasiakirjat lupaviranomaisen verkkosivuilla osoitteessa <https://ylupa.avi.fi> 16.6.–23.7.2021. Tieto kuulutuksesta on julkaistu myös kuntien/kaupunkien yleisessä tietoverkossa Simon kunnan verkkosivuilla. Hakemusta koskeva ilmoitus on julkaistu Lounais-Lappi -nimisessä sanomalehdessä.

Hakemuksesta on lisäksi erikseen annettu tieto niille asianosaisille, joita asia erityisesti koskee.

Aluehallintovirasto on pyytänyt hakemuksen johdosta lausunnon Lapin elinkeino-, liikenne ja ympäristökeskuksen ympäristö ja luonnonvarat vastuualueelta, Simon kunnalta sekä Simon kunnan ympäristönsuojelu-, terveydensuojelu- ja kaavoitusviranomaisilta.

LAUSUNNOT

1) Lapin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen ympäristö ja luonnonvarat -vastuualue

Pohjavesialueen rajaus

Hakemuksen mukainen vedenottaminen ei sijoitu luokitellulle pohjavesialueelle. Pohjavesialueiden määrittämisestä ja luokittelusta vastaa alueellinen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus (VMJL 1299/2004, luku 2 a). Lapin ELY-keskus on laatinut luonnoksen pohjavesialueen rajauksesta (liite 1). Perämaan pohjavesialue tullaan luokittelemaan 1-luokkaan (vedenhankintaa varten tärkeä pohjavesialue). ELY-keskus tulee määrittämään ja luokittelemaan kyseisen pohjavesialueen vuoden 2021 loppuun mennessä.

Vedenoton vaikutukset ja tarkkailu

Vesilain 3 luvun 11 §:n mukaan luvassa on määrättävä luvanhaltija tarvittaessa tarkkailemaan hankkeen toteuttamista ja sen vaikutuksia. Luvanhaltija voidaan luvassa velvoittaa esittämään tarkkailusuunnitelma 1 momentissa tarkoitetun tarkkailun tarkemmasta järjestämisestä lupaviranomaisen tai sen määräämän viranomaisen hyväksyttäväksi niin ajoissa, että tarkkailu voidaan aloittaa toiminnan alkaessa tai muuna toiminnan vaikutusten kannalta tarkoituksenmukaisena ajankohtana.

Hakemuksen mukaan vedenoton vaikutuksia ei ole tarpeen tarkkailla laajemmalla alueella kuin vedenottamon kaivosta. Lapin ELY-keskus katsoo, että pohjavesitutkimuksen yhteydessä tehty, noin kuukauden kestänyt koepumppaus on ollut melko lyhytaikainen. Koepumppauksen aikana pohjavesipinta on laskenut 3,26 metriä, ja vaikka pohjavedenpinta on koepumppauksen loputtua palautunut nopeasti ennalleen, ei vedenoton vaikutuksista pitkällä aikavälillä ole tietoa. Lapin ELY-keskus katsoo siten, että vedenoton vaikutuksia on tarpeen tarkkailla vedenottamonkaivon lisäksi 1–2 havaintoputkesta. Tarkkailussa voidaan hyödyntää esimerkiksi vedenottamonkaivosta noin 250 metriä pohjoiseen sijaitsevaa havaintoputkea, joka on asennettu alueella tehtyjen pohjave-

situkimusten yhteydessä. Tarkkailussa tulee kiinnittää huomiota erityisesti pohjaveden pintoihin, mutta myös laatua on syytä seurata säännöllisesti.

Vedenottamon suunniteltu paikka sijaitsee vanhalla soranottamisalueella, jossa pohjavettä suojaavia maakerroksia on kaivettu pois. Hakemuksen mukaan pohjavedenpinta on noin kahden metrin syvyydessä maanpinnasta. Alue on siten riskialtis pohjaveteen kohdistuville vaikutuksille. Myös tämän vuoksi tarkkailua on tarpeen tehdä laajemmin kuin pelkästään vedenottamonkaivosta.

Lapin ELY-keskus muistuttaa, että vedenotto ei saa heikentää alueella mahdollisesti sijaitsevien yksityisten talousvesikaivojen antoisuutta. Pohjavedentarkkailu on tarpeen myös tästä syystä.

Luonnonsuojelu

Vedenottamon alueelle tai sen välittömään läheisyyteen ei sijoitu luonnonsuojelualueita, luonnonsuojeluohjelmien alueita eikä Natura-alueita. Lähin luonnonsuojelualue on Kaijan kojijumaan suojan yksityismaiden luonnonsuojelualue (YSA236056), joka sijoittuu hieman runsaan 300 metrin etäisyydelle suunnitellusta ottamosta luoteeseen. Lisäksi Kaijan kojijumaan suojan suojelualan läheisyyteen Viantienjoen pohjoispuolelle sijoittuu Himolan yksityismaiden luonnonsuojelualue (YSA232531). Hankkeesta ei arvioida etäisyydestä ja alueen ympäristön olosuhteista johtuen muodostuvan vaikutuksia Kaijan kojijumaan suojan tai Himolan luonnonsuojelualueisiin.

Vedenottamon alueelle tai sen läheisyyteen ei sijoitu tiedossa olevia luonnonsuojeluasetuksen (1097/160) liitteen 3 (a) koko maassa rauhoitettujen kasvilajien esiintymiä, ei liitteen 4 uhanalaisten lajien ja erityisesti suojeltavien lajien havaintopaikkoja eikä luontodirektiivin (92/43/ETY) liitteen II a ja IV a eläinlajien eikä II b ja IV b kasvilajien havaintopaikkoja (10.8.2021 Lajitietokeskus).

Maankäytöllinen tilanne

Alueella on voimassa Länsi-Lapin maakuntakaava (KHO 11.9.2015), jossa alue on varattu maa- ja metsätalousvaltaiseksi alueeksi (M 4504). Kaavamääräyksen mukaan merkinnällä osoitetaan pääasiassa maa- ja metsätalouskäyttöön tarkoitettuja alueita, joita voidaan käyttää pääasiallista käyttötarkoitusta sanottavasti haittaamatta ja luonnetta muuttamatta myös muihin tarkoituksiin.

Lähimmät asuinrakennukset (3 kappaletta), joista kaksi lähimpää ovat ilmakuvatarkastelun perusteella maatilakeskuksia, sijaitsevat UP 825 pumppauspisteestä kaakkoon noin 310-515 metrin etäisyydellä ja yksi lomarakennus noin 390 metrin etäisyydellä luoteeseen.

Alueella ei ole oikeusvaikutteista yleis- tai asemakaavaa.

Pintavedet ja tulvariski

Viantienjoella ei ole vedenkorkeuden eikä virtaaman havaintoasemaa. Tulvaongelmat Viantienjoella keskittyvät joen suistoalueelle ja nekin aiheutuvat jääpadoista. Viantienjoen tulvan leviäminen vedenottamon alueelle on epätodennäköistä.

Viantienjoen valuma-alueen koko vedenottamon yläpuolella on noin 66,3 km². Valuma-alueen koon, järvisyyden (0 %) vuosisadannan (n. 600 mm/a) ja valuntakertoimen (0,5) avulla Viantienjoen keskivirtaamaksi vedenottamon kohdalla voidaan karkeasti arvioida 0,63 m³/s (= 54460,27 m³/d) ja keskialivirtaamaksi 0,03 m³/s (= 2862 m³/d). Vedenotolla ei arvioida olevan merkittävää vaikutusta Viantienjoen virtaamaan.

Johtopäätökset

Lapin ELY-keskus katsoo tehtyjen selvitysten perusteella, että vedenottamon rakentamisesta ei ennalta arvioiden aiheudu tiedossa olevaa haittaa alueen pohjavesiolosuhteille, ympäröivälle luonnolle tai sen virkistyskäytölle, eikä myöskään haittaa alueen elinkeinoille tai lähialueen asutukselle. Lupaharkinnassa tulee kuitenkin ottaa huomioon edellä esitetyt asiat. Lisäksi Lapin ELY-keskus esittää lupaehtoihin sisällytettäväksi seuraavat asiat:

Lupaa haetaan kuukausikeskiarvona yhteensä 200 m³/d suuruisen pohjavesimäärän ottamiseen. Tätä ottamismäärää ei tule ylittää mahdollisten haitallisten ympäristövaikutusten ehkäisemiseksi ja veden laadun turvaamiseksi.

Hakijan tulee tarkkailla pohjavedenoton vaikutuksia pohjaveden määrään ja laatuun myöhemmin rajattavalla pohjavesialueella. Tutkimusvaiheessa suoritettujen koepumppaukset ovat olleet varsin lyhytaikaisia ja pisteen UP 825 kohdalla koepumppauksen aiheuttama pohjaveden alenema kahden ensimmäisen vuorokauden aikana on ollut 3,26 metriä. Ainakin alkuvaiheessa vedenoton vaikutusten tarkkailua tulee suorittaa laajemmalla alueella, jolloin esimerkiksi pohjavedenpinnan aleneminen voidaan todeta (myöhemmin rajattavalta) koko pohjavesialueelta. Tällöin voidaan sekä ennakoita pohjavedenoton ympäristövaikutuksia, että arvioida kestävä vedenottomäärä. Tarkkailu tulee aloittaa mahdollisimman aikaisessa vaiheessa ennen suunnitellun vedenoton aloittamista. Vedenottomäärän ja pinnankorkeuden tarkkailun lisäksi tulee huomioida myös mahdolliset riskitekijät, kuten esimerkiksi läheiset maatalarakenukset ja peltoalueet.

Mikäli tarkkailun perusteella havaitaan pohjavedenotosta aiheutuvaa pohjavedenpinnan alenemista, pohjaveden määrällisen tai kemiallisen tilan huonontumista, tulee pohjavedenoton määrää rajoittaa sellaiselle tasolle, ettei haittoja enää ilmene. Hakijan tulee varautua jo ennakoon tilanteeseen, jossa tarkkailun perusteella alueelta ei ehkä voida ottaa haettua vesimäärää pohjaveden laatua vaarantamatta. Pohjavedenotamo on varustettava luotettavalla vesimäärän mittauslaitteella ja vuorokausittain otetuista vesimääristä on pidettävä kirjaa. Tiedot otetuista vesimääristä ja tarkkailusta on toimitettava vuosittain Lapin ELY-keskukselle.

Vedenottamon välittömään läheisyyteen ei sijoitu merkittävässä määrin riskitekijöitä, mutta Lapin ELY-keskus katsoo, että pohjavesialue tulee merkitä kyltein siltä osin, kun tie kulkee alueen poikki sen eteläpäässä. Siten tieto pohjavesialueesta on heti saatavilla esimerkiksi onnettomuustilanteissa.

2) Meri-Lapin ympäristöterveysvalvonta

Meri-Lapin ympäristöterveysvalvonta terveydensuojeluviranomaisena haluaa muistuttaa lupahakemuskohdan 17. selvitys työn aikataulusta mainitusta vedentoimittamisesta seuraavaa: talousvettä toimittavan laitoksen on haettava toimintaansa hyväksymistä kunnan terveydensuojeluviranomaiselta viimeistään 30 vuorokautta ennen suunniteltua toiminnan aloittamista. Toimintaa ei saa muuttaa ennen kuin hakemus on hyväksytty. (Terveydensuojelulaki 763/1994 §18.)

Muutoin Simon Vesihuolto Oy:n Perämaan pohjaveden ottamista koskevasta lupahakemuksesta ei ole huomautettavaa.

HAKIJAN SELITYS

Hakija on 7.9.2021 antanut selityksen Lapin ELY-keskuksen lausuntoon ja todennut selityksessään seuraavaa:

1) ELY:n lausunnossa on puututtu hakemuksen keskeiseen seikkaan, eli otettavaan vesimäärään. Lausunnon mukaan 200 m³ vuorokaudessa ottomäärää ei tule ylittää.

Hakemuksessa on esitetty, että vedenottamosta on tarkoitus ottaa vettä kuukausikeskiarvona laskettuna 200 m³ vuorokaudessa. Maksimissaan kaivosta voitaisiin ottaa 250 m³/d, kuitenkin niin, ettei kuukausikeskiarvo 200 m³/d ylity.

Kuukausitasolla otettava vesimäärä pysyy pohjavesitutkimuksessa arvioidussa jatkuvan käytön määrässä. Tilapäistä pumppausylitystä haetaan esim. muilla vedenottamoilla tapahtuvia käyttöhäiriöitä, huoltotoimia tai muita veden saantiin vaikuttavien häiriöiden varalta.

Pohjavesitutkimuksesta voidaan havaita, että n. 250 m³/d pumppausteholla vedenpinta laskee 8 päivän aikana vain noin metrin 200 m³/d teholla pumpatusta pinnasta ja vedenpinta nousee välittömästi lähelle normaali-pintaa.

Kuukauden (30 d) aikana pumpattaisiin yhteensä 6 000 m³ vettä kuluutukseen. Mikäli jostain syystä pumpattaisiin esim. 5 päivää teholla 250 m³/d, jäisi kuukauden muille päiville pumpattavaksi 190 m³/d. Tutkimuksen mukaan vedenpinta nousisi tällöin noin 1–1,5 metriä verrattuna 250 m³/d pumppausmäärään.

Kuten hakemuksen lisäselvityksessä on todettu pohjavesitutkimusten mukaan n. 250 m³/d teholla pohjavedenpinta laskee kaivossa noin 3 metriä, mutta palautuu lähes heti lähelle lähtötasoaan. Teholla 200 m³/d pinnan alenema on noin 2 m. Vedenpinnan palautuminen nopeasti lähtötasoon osoittaa, että pohjavedenpinnan alenema syntyy lähinnä kaivon kohdalle ja vaikutukset laajemmalle ovat vähäiset.

Vesilaitoksen tarkoituksena ei ole pilata kaivoa liiallisella vedenotolla, koska vedenottamon perustamiskustannukset ovat suuret ja kunnan pohjavesivarannot muutenkin pienet. Hakemukseen on esitetty em. joustovara em. huolto- ja häiriöseikkojen lisäksi vedenkäyttövaihteluiden tasaamista varten.

Lupahakemuksessa 250 m³/d on esitetty nimenomaan veden pump-pauksen turvarajaksi, jota ei ylitetä. Kuukausikeskiarvo 200 m³/d on kuukausi- ja vuositason vedenottomäärä, joka ei poikkea pohjavesitutkimuksen määrästä eikä ELY:n lausunnon vaatimuksista. Jatkuva vesilaitoksen käyttö poikkeaa pohjavesitutkimuksen pumppausmäärästä merkittävästi, koska öiseen aikaan veden kulutus verkostossa on huomattavasti pienempää kuin päiväaikaan. Yöllä vedenpinta pääsee palautumaan lähtötasoonsa toisin kuin pohjavesitutkimuksessa, jossa pumppaus on jatkuvaa.

Hakija esittää hakemuksen mukaista määrää, koska se perustuu pohjavesitutkimuksissa saatuihin havaintoihin. Mikäli pohjavedenpinnoissa tai laadussa tapahtuu epäedullisia muutoksia vesilaitos luonnollisesti reagoi tilanteeseen pumppausmäärän vähentämisellä ja laadun seuraamisella valvontatutkimusohjelman mukaisesti.

Vesihuoltolain 14 § ja 15 § mukaisesti vesihuoltolaitoksen tulee huolehtia siitä, että laitoksen toimittama talousvesi täyttää terveysuojelulaissa säädetyt laatuvaatimukset. Vesihuoltolaitoksen on oltava selvillä käyttämänsä raakaveden määrään tai laatuun kohdistuvista riskeistä sekä laitteistonsa kunnosta. Tässä tarkoituksessa vesihuoltolaitoksen on tarkkailtava käyttämänsä raakaveden määrää ja laatua. Vesihuoltolain 15a § mukaan vesihuoltolaitos vastaa verkostoihinsa liitettyjen kiinteistöjen vesihuoltopalvelujen saatavuudesta häiriötilanteissa.

Simon Vesihuolto Oy:ssä tarkkailua suoritetaan jatkuvatoimisella automaatiojärjestelmällä, johon kuuluu mm. määrämittaus ja pohjavesikäivon vedenpinnan mittaus. Laitos on varautunut häiriötilanteisiin.

2) ELY:n lausunnossa on esitetty hakemuksesta poiketen 1–2 pohjavedenpinnan ja -laadun mittauspistettä.

Hakija pitää pohjavedenpinnan ylimääräisiä mittauspisteitä turhina ja kustannuksiltaan kalliina sekä pohjavesialueelle aiheutuvien riskitekijöiden kannalta arveluttavina.

Pohjavedenpintaa tulee seurata pumppauspaikalla, joka on aina alin kohta vedenottamalla varustetulla pohjavesialueella. Mikäli näin ei olisi, alemmalla olevasta kohdasta vesi ei virtaisi ollenkaan vedenottamolle päin, vaan poispäin kaivosta. Vedenottokaivossa vedenpintaa on mitattu jo vuosikymmeniä lähinnä teknisen toiminnan turvaamiseksi. Vesijäähdytteisten pumppujen kuivakäynti ja siitä johtuva rikkoutuminen on estettävä aina. Tarvittaessa vedenotto lopetetaan automaattisesti, mikäli pohjavedenpinta kaivossa laskee pumppujen imuaukon alapuolelle. Vastaavalla tavalla automaatioon voidaan asettaa vedenpinta, jota alemmas vedenpinnan ei anneta pudota.

Mikäli jatkuvatoiminen vedenpinnanmittaus järjestetään 250 metrin etäisyydellä olevaan tarkkailuputkeen, joudutaan rakentamaan pohjavesialueelle hiukan pohjavedenpinnan yläpuolelle 250 metriä sähkö- ja ohjauskaapelia sekä tutkimuspisteen päälle säänkestävä, lämmitettävä kaivorakenne. Toinen mahdollisuus on tehdä akkukäyttöön perustuva mittauskaivo, jonka ympäristövaikutuksia voidaan myös kyseenalaistaa

pohjavesialueella. Lisäksi tarvitaan gsm- tai radioyhteys vedenottamolle. Sähkökaapeli rakennetaan n. 0,7–1 metrin syvyyteen ja kaivannon alkutäyttö kivettömällä maa-aineksella.

Maanrakennuskoneilla rakentaminen ja maaperän sekoittuminen pohjavesialueella voi vaikuttaa pohjaveden laatuun. Kaivettu maaperä johtaa vettä nopeammin pohjaveteen, mikä lisää riskiä veden happamoitumiseen tai johtaa epäpuhtauksien johtumiseen pohjaveteen.

Vaakaan asennettu sähkö- ja ohjauskaapeli voi aiheuttaa myös ukkosherkkyyttä, josta voi seurata vedenottamon toimintahäiriöitä. Turhat mitatiedot kuormittavat lisäksi tarpeettomasti automaatiojärjestelmää.

Kustannuksiltaan olemassa olevan kaivon pinnanmittauksen järjestäminen maksaa n. 10 000 € ja uuden mittakaivon teko n. 25 000 €.

Hakija ei pidä tarkoituksenmukaisena usean pohjavedenmittauspisteen perustamista pohjavesialueelle.

Laadulliseen tarkkailuun muualla pohjavesialueella ei tässä vaiheessa ole perusteita. Laadun mittaaminen käyttämättömästä pohjavesiputkesta tarkoittaa putken huuhtelupumppausta ennen näytteen ottamista. Tästä aiheutuu esim. polttomootorikäyttöisen pumpun käyttämistä pohjavesialueella, mikä voi vaarantaa useita kertaa vuodessa pohjaveden laatua. Ylimääräisten vesinäytteiden näytteiden otto sekä tutkiminen on lisäksi kustannuksiltaan kallista.

Vesihuoltolaitoksen tulee huolehtia siitä, että laitoksen toimittama talousvesi täyttää terveydensuojelulaissa säädetyt laatuvaatimukset. Vesilaitoksen tehtävänä ei ole tutkia muita pohjavesialueella mahdollisesti olevia kaivoja tai putkia, mikäli niiden tutkimiseen ei ole tutkittuja ympäristönsuojelullisia perusteita tai lainsäädännön edellyttämiä vaatimuksia.

MERKINTÄ

Aluehallintovirastolla on ollut asiaa ratkaistaessa käytettävissä ehdotukset Kemijoen vesienhoitoalueen vesienhoitosuunnitelmaksi vuosille 2022–2027 ja Kemijoen vesienhoitoalueen toimenpideohjelmaksi vuosille 2022–2027.

ALUEHALLINTOVIKASTON RATKAISU

Aluehallintovirasto myöntää Simon Vesihuolto Oy:lle luvan pohjaveden ottamiseen talousvedeksi hakemuksen liitteenä olevan rekisterikartan osoittamaan paikkaan tilalle Vedenottamo 751-404-17-11 rakennetusta Perämaan vedenottamosta Simon kunnassa. Lupa on voimassa toistaiseksi.

Hankkeesta ei ennalta arvioiden aiheudu vesilain mukaan korvattavaa edunmenetystä. Luvan saajan on noudatettava jäljempänä ilmeneviä lupamääräyksiä.

LUPAMÄÄRÄYKSET

Rakenteet

1. Pohjavedenottamon sijainti ja rakenteet ilmenevät seuraavista piirustuksista:
 - Rekisterikartta, työn numero 1340/20 piir. n:o 1 MK 1:5000, 3.2.2021
 - Pääpiirustus 1 / 2, Asemapiirros piir. n:o P001 MK 1.200, 16.2.2021
 - Pääpiirustus 2 / 2 Pohja, leikkaus A-A ja julkisivut ARK P002 MK 1:50, 16.2.2021

Vedenottamon pumppausjärjestelmät tulee varustaa sellaisin teknisin ratkaisuin, joiden avulla vedenotto keskeytyy automaattisesti, mikäli pohjavedenpinta laskee tietyn tason alapuolelle.

2. Vedenottamoalue on aidattava ja varustettava selvästi näkyvillä tauluilla, joista käy ilmi ottamon omistaja ja tarpeelliset yhteystiedot. Vedenottamoalueella on sallittu ainoastaan veden ottoon ja käsittelyyn kiinteästi liittyvä toiminta.

Ottamoalueella maan pintakerros tulee säilyttää mahdollisimman ehjänä, ja rakennuspaikat on työn valmistuttua siistittävä ja saatettava ympäristöön soveltuviksi.

Pohjaveden otto

3. Vedenottamon siiviläputkikaivosta UP 825 saadaan ottaa vettä kuukausikeskiarvona laskettuna enintään 200 m³/vrk. Vedenotto on mitoitettava tarkkailun perusteella siten, että vedenotosta ei aiheudu pohjavedenpinnan haitallista alenemista tai pohjaveden laadun huonontumista tai muita haitallisia ympäristövaikutuksia. Vedenotto ei saa ylittää 250 m³/vrk laskettuna vuorokausikeskiarvona.
4. Vedenotto Perämaan vedenottamosta on aloitettava Lapin ELY-keskuksen hyväksymällä tavalla siten, että pumpattavaa vesimäärää nostetaan asteittain ja pumppauksen vaikutuksia pohjaveden korkeuteen tarkkailaan alkuvaiheessa tehostetusti. Suunnitelma vedenoton aloittamisesta ja toiminnan alkuvaiheen tarkkailusta on sisällytettävä jäljempänä olevassa tarkkailumääräyksessä tarkoitettuun, ELY-keskukselle toimitettavaan tarkkailusuunnitelmaan.
5. Pohjavedenottamo on käytettävä niin, ettei kenellekään aiheuteta enempää vahinkoa tai haittaa kuin vedenhankinnan järjestämiseksi on välttämätöntä. Veden tuhlausta on vältettävä.
6. Siiviläputkikaivosta otettava vesimäärä on mitattava luotettavilla vesimäärän mittauslaitteilla. Otetuista vuorokautisista vesimääristä (m³/vrk) on pidettävä kirjaa Lapin ELY-keskuksen ympäristö ja luonnonvarat -vastuualueen hyväksymällä tavalla.

Kunnossapito

7. Luvan saajan on pidettävä pohjavedenottamoon, pohjavesiolojen tarkkailuun ja vedenottamoalueisiin kuuluvat rakenteet ja laitteet kunnossa.

Alueet on muiltakin osin pidettävä mahdollisimman puhtaana. Kaikki pohjavedenottoa varten tarpeelliset aineet ja tarvikkeet on sijoitettava ja varastoitava niin, etteivät ne aiheuta vaaraa pohjavedelle.

Korvaukset

8. Töiden suorittamisesta mahdollisesti aiheutuva, välittömästi ilmenevä edunmenetys on viivytyksettä korvattava edunmenetyksen kärsineelle.
9. Mikäli vedenottamon rakentamisesta tai käyttämisestä on seurauksena veden saannin estyminen tai huomattava vaikeutuminen, luvan saajan on, ellei asiasta ole sovittu, viipymättä korvattava aiheuttamansa vahinko tai korvaukseen oikeutetun alueen omistajan tai muun erityisen oikeuden nojalla vettä ottavan niin vaatiessa hyvitetty vahinko vesilain 13 luvun 15 §:ssä säädetyin toimenpitein. Mikäli korvauksista tai toimenpiteistä ei sovita, asianosaiset voivat saattaa asian aluehallintoviraston ratkaistavaksi.
10. Jos hankkeesta aiheutuu edunmenetys, jota lupaa myönnettäessä ei ole ennakoitu ja josta luvan saaja on vesilain säännösten mukaisesti vastuussa, eikä asiasta sovita, voidaan edunmenetyksestä vaatia tämän ratkaisun estämättä korvausta hakemuksella aluehallintovirastolta siten kuin vesilain 13 luvun 8 §:ssä säädetään.

Tarkkailu

11. Ennen verkostoon johtamista on vesi tarvittaessa käsiteltävä niin, että se täyttää yleisten vesilaitosten vedelle asetetut laatuvaatimukset.

Luvan saajan on tarkkailtava otettavan pohjaveden määrää ja laatua, pohjaveden pinnankorkeutta sekä veden ottamisen ympäristövaikutuksia Lapin ELY-keskuksen hyväksymällä tavalla. Tarkkailussa tulee huomioida vedenottoon kohdistuvat riskitekijät.

Hakijan esityksestä poiketen vedenoton vaikutusten tarkkailua tulee suorittaa ainakin alkuvaiheessa myös vedenottamon vaikutusalueella. Pohjaveden vaikutustarkkailussa tulee sijoittaa vedenottokaivon UP 825 tarkkailun lisäksi ainakin kaksi uutta pohjaveden korkeushavaintoputkea Lapin ELY-keskuksen hyväksymiin paikkoihin. Tarkkailussa voidaan vaihtoehtoisesti hyödyntää pohjavesitutkimusten yhteydessä asennettuja putkia. Havaintoputkien sijaintipaikat on esitettävä Lapin ELY-keskuksen hyväksyttäväksi ELY-keskukselle toimitettavassa tarkkailusuunnitelmassa.

Tarkkailusuunnitelma on toimitettava ELY-keskuksen hyväksyttäväksi vähintään kahta kuukautta ennen vedenoton aloittamista.

Tarkkailu on aloitettava hyvissä ajoin ennen suunnitellun vedenoton aloittamista. Mikäli tarkkailun perusteella havaitaan pohjavedenotosta aiheutuvaa pohjavedenpinnan haitallista alenemista, pohjaveden määrällisen tai kemiallisen tilan huonontumista tai muita haitallisia ympäristövaikutuksia tulee pohjavedenoton määrää rajoittaa sellaiselle tasolle, ettei haittoja enää ilmene.

Lapin ELY-keskus voi tarvittaessa myöhemmin muuttaa tarkkailusuunnitelmaa koskevaa päätöstä vesilain 3 luvun 11 §:n 3 momentin mukaisesti.

Töiden aloittaminen ja toteuttaminen

12. Hanke on toteutettava ja vedenotto aloitettava neljän vuoden kuluessa siitä lukien, kun tämä päätös on tullut lainvoimaiseksi. Muuten lupa raukeaa.

Ilmoitukset

13. Hankkeeseen kuuluvan rakennelman käyttöönotosta ja vedenoton aloittamisesta on 60 päivän kuluessa ilmoitettava kirjallisesti aluehallintovirastolle, Lapin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen ympäristö ja luonnonvarat -vastuualueelle ja Simon kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle.

RATKAISUN PERUSTELUT

Pääasiasratkaisun perustelut

Hankkeen tarkoituksena on turvata Simon kunnan talousveden saanti ottamalla käyttöön uusi Perämaan pohjavedenottamo. Vedenottamo sijaitsee toistaiseksi luokittelemattomalla pohjavesialueella, mutta Lapin ELY-keskuksen on tarkoitus vahvistaa pohjavesialueen luokittelu 1-luokan vedenhankintaa varten tärkeäksi pohjavesialueeksi. Uudella pohjavedenottamalla on tarkoitus parantaa pohjaveden toimitusvarmuutta sekä turvata otettavan pohjaveden laadun säilyminen hyvänä.

Vesilain 3 luvun 4 §:n 3 momentin mukaan hakijalla on oltava oikeus hankkeen edellyttämiin alueisiin. Hakemuksen mukaan luvan saajalla on suostumukset vesijohtolinjaan ja pohjavedenottamo sijaitsee luvan saajan omistamalla tilalla.

Hankealueella ei ole voimassa olevaa asemakaavaa. Maakuntakaava ei aseta estettä hankkeen toteuttamiselle. Hanke ei merkittävästi vaikeuta kaavan laatimista tulevaisuudessa.

Hankkeella ei ole vaikutuksia lähialueen muinaisjäänöksiin eikä hankkeella ole heikentäviä vaikutuksia läheisyydessä olevan yksityisen luonnonsuojelun alueen suojeluperusteisiin.

Luvassa sallittu vedenottomäärä on rajattu tasolle, joka koepumppausten ja pohjavesialueen arvioidun antoisuuden perusteella on arvioitu olevan pumpattavissa alueelta ilman merkittäviä vaikutuksia pohjaveden tai ympäristön tilaan. Tämän varmistamiseksi on annettu määräys vedenoton aloittamisesta vähitellen ja vaikutusten seuraamisesta.

Vesienhoidon yleisenä tavoitteena on säilyttää tai saavuttaa pohjavesien hyvä tila. Pohjaveden määrällinen tila luokitellaan hyväksi, jos kes-

kimääräinen vuotuinen vedenotto ei ylitä muodostuvan uuden pohjaveden määrää eikä pohjaveden pinnankorkeus laske pysyvästi ihmistoinnin seurauksena. Perämaan pohjavesialueen antoisuudeksi on arvioitu noin 200 m³ vuorokaudessa. Luvan mukainen keskimääräinen vuotuinen vedenotto ei ylitä muodostuvan pohjaveden määrää. Hanke ei ennalta arvioiden lupamääräysten mukaisesti toteutettuna heikennä pohjavesialueen määrällistä tilaa. Tehtyjen koepumppausten perusteella ei ole ennakoitavissa pysyvää pohjaveden pinnankorkeuden laskua hankkeen seurauksena.

Ehdotuksessa Kemijoen vesienhoitoalueen vesienhoitosuunnitelmaksi vuosille 2022–2027 on todettu, että pohjavesialueiden vedenlaadusta ei pääosin ole käytettävissä riittävästi pidemmän ajanjakson aikana kerättyä laatutietoa, jotta pitkäaikaisten pitoisuusmuutoksien arviointia voitaisiin tehdä luotettavasti. Pitkäaikaisten pitoisuusmuutosten suuntien arvioimiseksi on vedenlaadun seuranta täydennettävä. Kansallisen lainsäädännön (pohjaveden pilaamis- ja päästökiellon) mukaisesti toimenpiteisiin on ryhdyttävä välittömästi, kun pohjavedessä todetaan haitta-ainepitoisuuksia.

Hanke ei ennalta arvioiden lupamääräysten mukaisesti toteutettuna vaikeuta tai estä vesienhoitosuunnitelman pohjavesiä koskevien tavoitteiden toteutumista hankealueella.

Lupamääräysten mukaisesta pohjaveden ottamisesta ei ennalta arvioiden aiheudu asutus- tai elinkeino-oloja huonontavaa veden saannin estymistä tai vaikeutumista eikä muuta vesilain 3 luvun 4 §:n 2 momentissa tarkoitettua seurausta.

Hankkeesta yleiselle edulle aiheutuvana hyötynä otetaan huomioon vedenjakelun toimitusvarmuuden ja talousvetenä jaeltavan pohjaveden laadun säilyminen hyvänä Simon kunnan alueella. Hankkeesta lupamääräysten mukaisesti toteutettuna ei arvioida aiheutuvan menetyksiä yleisille tai yksityisille eduille. Hankkeesta yleisille eduille saatava hyöty on huomattava verrattuna siitä yleisille tai yksityisille eduille mahdollisesti koituviin menetyksiin.

Edellä mainitun perusteella luvan myöntämisedellytykset hankkeelle täyttyvät.

Lupamääräykset

Lupamääräyksessä 3 vedenottomäärä on asetettu hakemuksen mukaiselle enimmäistasolle. Lupamääräyksessä vedenottomäärää on rajoitettu sekä kuukausikeskiarvona, että vuorokausikeskiarvona. Näin ollen hetkittäinen vuorokausikohtainen ottomäärä voi lupamääräyksen mukaan toimittaessa ylittää 200 m³/vrk, mutta ei saa ylittää 250 m³/vrk.

Koepumppausraportin tiedoista ei selkeästi eikä kattavasti käy ilmi vedenoton mahdollisia vaikutuksia pohjaveden pinnankorkeuksiin vedenottamon ympäristössä, minkä myös Lapin ELY-keskus on lausunnoissaan nostanut esille. Pohjavesialueen arvioidun antoisuuden ja koepumppauksesta saatujen tietojen perusteella aluehallintovirasto arvioi,

että hakemuksen mukaisella vedenotolla ei todennäköisesti ole haitallista vaikutusta pohjavesialueella tai sen ympäristössä. Lupamääräyksen mukaisesti vedenotto on määrätty mitoitettavaksi pohjavesitarkkailun perusteella siten, että haitallista pohjavedenpinnan laskua tai muita haitallisia vaikutuksia ympäristössä ei ilmene. Varovaisuusperiaate huomioon ottaen pohjaveden pumppaus uudella vedenottamalla on lupamääräyksessä 4 määrätty aloitettavan ELY-keskuksen hyväksymällä tavalla pumppausmäärää vähitellen kasvattaen.

Luvan saaja on esittänyt, että pohjaveden korkeutta mitataan jatkuvalla mittauksella pohjavedenottokaivossa UP 825. Otettavan veden määrää tarkkaillaan jatkuvalla mittauksella laitoksen oman käyttötarkkailun yhteydessä. Vedenottamo liitetään vesiyhtiön automaatiojärjestelmään, josta saadaan reaaliaikaista tietoa veden käytöstä. Uusi vedenottamo tullaan liittämään Meri-Lapin talousveden valvontatutkimusohjelmaan, jonka nykyinen ohjelma on voimassa vuosille 2020–2024. Veden laadullista valvontaa suorittaa Meri-Lapin ympäristöterveydenhuolto hyväksytyt talousveden valvontatutkimuksen mukaisesti.

Luvan saaja on vastuussa hankkeen vaikutuksista. Tarkkailumääräyksillä varmistetaan veden ottamisen ja sen vaikutusten riittävä seuranta. Pohjaveden ottomäärää, laatua ja pinnankorkeuksia on määrätty seurattavan, jotta voidaan varmistua, ettei haitallisia vaikutuksia esiinny.

Lupamääräyksessä 11 on annettu tarkkailua koskevat määräykset siten, että Lapin ELY-keskus voi hyväksyä tarkemman tarkkailusuunnitelman. Aluehallintovirasto on kuitenkin edellyttänyt, että pohjaveden pinnankorkeuden ja ympäristövaikutusten tarkkailua tulee ainakin vedenoton alkuvaiheessa tehdä luvan saajan esityksestä poiketen kahdella lisähavaintoputkella, jotta vedenoton vaikutukset saadaan riittävästi ja luotettavasti selvitettyä.

Lyhyen koepumppauksen perusteella vedenoton vaikutuksia pohjavedenpinnan tasoon on vaikea arvioida pitkällä aikavälillä, minkä vuoksi pohjavedenoton määrä tulee rajoittaa sellaiselle tasolle, ettei haittoja enää ilmene. Jotta pohjavedenoton vaikutuksesta pohjavedenpinnan taso ei laske liian alhaiseksi, on lupamääräyksessä 1 määrätty vedenottamon pumppausjärjestelmät varustettavaksi sellaisin teknisin ratkaisu-in, joiden avulla vedenotto keskeytyy automaattisesti, mikäli pohjavedenpinta laskee tietyn tason alapuolelle. ELY-keskus voi valvontaviranomaisena tarkkailun perusteella määritellä pohjavedenpinnan laskulle tason, jonka jälkeen vedenotto keskeytyy.

ELY-keskus voi määräyksen ja siinä mainitun vesilain säännöksen mukaisesti tarvittaessa myös myöhemmin muuttaa hyväksymäänsä tarkkailuohjelmaa.

Luvan saajan noudatettavaksi on annettu lisäksi määräykset työn huolellisesta suorittamisesta sekä yleisten ja yksityisten etujen turvaamisesta.

Sovelletut säännökset

Vesilain 2 luvun 7 §, 9 §:n 1 momentti, 3 luvun 4 §:n 1 momentin 2) kohta, 5 §, 6 §, 7 §, 8 §:n 1 ja 2 momentit, 10 §:n 1 momentti, 11 §, 18 § sekä 4 luvun 6 §:n 1 ja 2 momentit

Valmistelulupa

Aluehallintovirasto hylkää valmistelulupahakemuksen.

Perustelut

22.2.2021 päivätyn hakemuksen täydennyksen kohdassa 1) hakija on ilmoittanut mm. seuraavaa: ”Koska vedenottamo vesijohtolinjoineen on jo pääosin valmis, haetaan veden ottamis- ja johtamislupaa talousvedenä käytettäväksi Simon Vesihuolto Oy:n verkostoon...

...Pohjaveden otosta ja veden johtamisesta ei arvioida tulevan haittaa tai vahinkoa. Hankkeesta ei arvioida aiheutuvan haittaa vesienkäytölle, pohjavesialueelle eikä luonnolle yleensä. Lisäksi olosuhteet voidaan palauttaa ennalleen, mikäli lupapäätös jostain syystä kumottaisiin...”

Aluehallintovirasto toteaa, että pohjaveden ottamista ja veden johtamista talousvesikäyttöön ei voi aloittaa valmisteluluvalla. Omalle alueelle sijoittuvan pohjavedenottamon rakentamistyöt sekä suostumuksen saaneille alueille sijoittuvat maastorakentamistyöt on voitu toteuttaa ilman vesilain mukaista lupaa.

Sovellettu säännös

Vesilain 3 luvun 16 §

Lausuntoihin ja muistutuksiin vastaaminen

Aluehallintovirasto ottaa **Lapin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen ympäristö ja luonnonvarat -vastuualueen vaatimukset** huomioon lupamääräyksistä ilmenevällä tavalla.

PÄÄTÖKSEN TÄYTÄNTÖÖNPANO

Päätös on täytäntöönpanokelpoinen sen saatua lainvoiman.

KÄSITTELYMAKSU JA SEN MÄÄRÄYTYMINEN

Käsittelymaksu on 2 390 euroa.

Lasku lähetetään myöhemmin Valtion talous- ja henkilöstöhallinnon palvelukeskuksesta.

Maksu määräytyy aluehallintovirastojen maksuista annetun valtioneuvoston asetuksen (1121/2020) perusteella hakemuksen vireille tullessa

voimassa olleen asetuksen (1244/2018) maksutaulukon mukaisesti. Asetuksen liitteenä olevan maksutaulukon mukaan, kun vedenotto-määrä on alle 500 m³ vuorokaudessa, vedenottoa koskevan hakemuksen käsittelystä perittävän maksun suuruus on 2 390 euroa.

PÄÄTÖKSESTÄ TIEDOTTAMINEN

Päätös

Hakija

Päätös tiedoksi sähköpostilla

Simon kunta

Simon kunnan kaavoitusviranomainen

Simon kunnan ympäristönsuojeluviranomainen

Simon kunnan terveydensuojeluviranomainen

Lapin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus, ympäristö ja luonnonva-
rat -vastuualue

Suomen ympäristökeskus

Ilmoitus päätöksestä

Asianosaiset

Ilmoittaminen yleisessä tietoverkossa ja Lounais-Lappi lehdessä

Aluehallintovirasto tiedottaa päätöksen antamisesta julkaisemalla kuulutuksen ja päätöksen lupaviranomaisen verkkosivuilla <https://ylupa.avi.fi>.

Tieto kuulutuksesta julkaistaan myös Simon kunnan verkkosivuilla.

Päätöstä koskeva ilmoitus julkaistaan Lounais-Lappi -nimisessä sanomalehdessä.

MUUTOKSENHAKU

Päätökseen saa hakea muutosta Vaasan hallinto-oikeudelta valittamalla.

Anna-Maria Juntunen

Helena Moilanen

Asian on ratkaissut ympäristöneuvos Anna-Maria Juntunen ja esitellyt ympäristöylitarkastaja Helena Moilanen.

Tiedustelut: asian esittelijä, puh. 0295 017 688 tai 0295 017 500.

Asiakirja on hyväksytty sähköisesti. Merkintä sähköisestä hyväksymisestä on asiakirjan viimeisellä sivulla.

Liite

Valitusosoitus

VALITUSOSOITUS

Tähän aluehallintoviraston päätökseen tai siitä perittävään maksuun voi hakea muutosta kirjallisella valituksella. Valituksen saa tehdä sillä perusteella, että päätös on lainvastainen.

Päätöksestä voivat valittaa asianosaiset, sekä vaikutusalueella ympäristön-, terveyden- tai luonnonsuojelun tai asuinympäristön viihtyisyyden edistämiseksi toimivat rekisteröidyt yhdistykset tai säätiöt, sijaintikunta ja vaikutusalueen kunnat ja niiden ympäristönsuojeluviranomaiset, sekä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset ja muut asiassa yleistä etua valvovat viranomaiset.

Asian käsittelystä hallinto-oikeudessa voidaan periä oikeudenkäyntimaksu siten kuin tuomioistuinmaksulaissa (1455/2015) ja oikeusministeriön asetuksessa tuomioistuinmaksulain 2 §:ssä säädettyjen maksujen tarkistamisesta (1383/2018) säädetään. Maksun suuruus on 260 euroa. Tuomioistuinmaksulaissa on erikseen säädetty tapauksista, joissa maksua ei peritä. Tarkempia tietoja maksuista saa hallinto-oikeudesta.

Toimi näin

Jos haet muutosta aluehallintoviraston päätökseen, tee kirjallinen valitus Vaasan hallinto-oikeuteen ennen valitusajan päättymistä. Valitusaika päättyy **17.1.2022**.

Valitusaika määräytyy seuraavasti:

- Päätöksen tiedoksisaannin katsotaan tapahtuneen viimeistään seitsemäntenä (7.) päivänä siitä, kun aluehallintovirasto on julkaissut päätöksen verkkosivuillaan.
- Valitusaika on 30 päivää päätöksen tiedoksisaannista.
- Kun määräaika lasketaan, sitä päivää, kun päätös on saatu tiedoksi, ei oteta lukuun.
- Jos määräajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, jouluaatto, juhannusaatto tai arkilauantai, määräaika päättyy ensimmäisenä arkipäivänä sen jälkeen.

Ilmoita valituksessa

- valittajan nimi, postiosoite, puhelinnumero ja muut tarpeelliset yhteystiedot, kuten sähköpostiosoite. Jos valittajana on yhteisö, ilmoita sen nimi ja yhteystiedot.
- laillisen edustajan, asiamiehen tai muun valituksen laatineen henkilön nimi ja postiosoite, puhelinnumero ja muut tarpeelliset yhteystiedot, kuten sähköpostiosoite
- sellainen postiosoite ja mahdollinen muu osoite, johon oikeudenkäyntiin liittyvät asiakirjat voidaan lähettää (prosessiosoite). Hallinto-oikeus voi valita, mihin osoitteeseen se toimittaa asiakirjat, jos sille on ilmoitettu useampia prosessiosoitteita tai jos yhtäkään ilmoitettua yhteystietoa ei ole nimetty prosessiosoitteeksi.
- päätös, johon haetaan muutosta
- päätöksen kohta, johon haetaan muutosta
- mitä muutoksia päätökseen vaaditaan
- perusteet, joilla muutosta vaaditaan
- mihin valitusoikeus perustuu, jos valituksen kohteena oleva päätös ei kohdistu valittajaan

Yhteystietojen muutoksesta on ilmoitettava viipymättä hallinto-oikeudelle valituksen vireillä olon aikana.

Valituksen liitteet

- aluehallintoviraston päätös, johon muutosta haetaan (alkuperäisenä tai jäljennöksenä)
- asiakirjat, joita käytetään vaatimusten tukena (jollei niitä ole toimitettu jo aiemmin aluehallintovirastoon)
- valtakirja
 - asiamiehen on liitettävä valitukseen valittajalta saatu valtakirja – ellei hän ole asianajaja, julkinen oikeusavustaja tai sellainen oikeudenkäyntiavustaja, joka määrittellään luvan saaneista oikeudenkäyntiavustajista annetussa laissa (715/2011).
 - asiamiehen ei tarvitse toimittaa valtakirjaa, jos hallinto-oikeuteen toimitetaan sellainen sähköinen asiakirja, jossa on selvitys asiamiehen toimivallasta. Asiamiehen ei myöskään tarvitse esittää valtakirjaa, jos valittaja on antanut valtuutuksen suullisesti tuomioistuimessa tai jos asiamies on toiminut asiamiehenä asian aikaisemmassa käsittelyvaiheessa.

Lähetä valitus hallinto-oikeuteen

Hallinto-oikeuden yhteystiedot ovat:

Vaasan hallinto-oikeus

Korsholmanpuistikko 43, 4. krs (käyntiosoite)

PL 204, 65101 Vaasa (postiosoite)

sähköposti: vaasa.hao@oikeus.fi

puhelinvaihte: 029 56 42 611

asiakaspalvelu: 029 56 42 780 (avoinna ma–pe kello 8.00–16.15)

telekopio (fax): 029 56 42 760

Valituksen saapuminen määräajassa on valittajan vastuulla, kun se lähetetään postitse, sähköpostitse, telekopiona tai lähetin välityksellä. Suljetussa laitoksessa oleva henkilö voi antaa valituskirjelmän valitusajan kuluessa myös sille henkilölle, joka on määrätty laitoksessa tätä tehtävää hoitamaan tai laitoksen johtajalle.

Valituksen on oltava perillä hallinto-oikeuden kirjaamossa viimeistään valitusajan viimeisenä päivänä ennen hallinto-oikeuden aukioloajan päättymistä.

Valituksen voi tehdä myös hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelussa osoitteessa

<https://asiointi2.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet>.

Tämä asiakirja PSAVI/9737/2020 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument PSAVI/9737/2020 har godkänts elektroniskt

Juntunen Anna-Maria 07.12.2021 12:21

Moilanen Helena 07.12.2021 12:20